

Едиција
ЧАЧАНСКИ КРАЈ У НОБ

Рецензенти
ДИМИТРИЈЕ ПИСКОВИЋ.
ДРАГОЉУБ СУБОТИЋ.

Уредник
МИЛАН ЂОКОВИЋ

Консултанти
РАДИСАВ НЕДЕЉКОВИЋ, ВЛАДИМИР ЈАЊИЋ, СРЕДОЈЕ УРОШЕВИЋ, РА-
ДЕНКО БРОЋИЋ, МИЛИСАВ ЛУКИЋ, др ВЛАДАН ЈОВАСHEВИЋ, МИЛИСАВ
ЂУРИЋ ПАВЛЕ, МИЛОРАД МИТРОВИЋ, ДРАГОСЛАВ МУТАПОВИЋ, РАДОЈИ
РАДОЈЕВИЋ, РАДОЈИЦА АНДРИЋ, ДОБРОСАВ ПАУНОВИЋ, МИЛЕ ПАВЛО-
ВИЋ, РАДЕ КУШИЋ, ДЕСПОТ БОЈОВИЋ, ИСИДОР ЂУКОВИЋ, ВУЧКО
МИЛОШЕВИЋ, СЛАВКО ЈЕВТОВИЋ, др МЛАДЕН СТЕФАНОВИЋ, РАТКС
ТРИПКОВИЋ, МИЛОВАН ВУЛОВИЋ, МИЛУТИН ЈАКОВЉЕВИЋ И
МИЛОЉУБ С. ПАНТОВИЋ

За издавача
МИЛАН ЂОКОВИЋ

Издавач
РАДИО-НОВИНСКА И ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
„ЧАЧАНСКИ ГЛАС“

МИЛОЈИЦА ПАНТЕЛИЋ
РАДОВАН М. МАРИНКОВИЋ
ВЛАДИМИР НИКШИЋ

ЧАЧАНСКИ
НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКИ
ПАРТИЗАНСКИ ОДРЕД
°Др ДРАГИША МИШОВИЋо

Ч а ч а к
1982.

Ја, сви српског народа, заклинам се својом чашћу да у Чачански народноослободилачки одред „Др Драгиша Мишовић“ ступам са чврстом одлуком да се борим против фашистичких окупатора и издајника српског народа. Обавезујем се да ћу извршавати наређења својих претпостављених без поговора, да ћу чувати дисциплину одреда, да ћу осигурати све последице кршења дисциплине и неизвршавања дужности борца за народна права и слободу.

Ми, народни партизани Југославије, латили смо се оружја за немилосрдну борбу против крволочних истребљивача који поробили нашу земљу и истребљују наше народне. У име слободе и правде нашег народа, заклинамо се да ћемо дисциплиновано, упорно и неустрашиво, не штедећи своје крви и животе, водити борбу до потпуног уништења фашистичког освајача и свих народних издајника.

Заклетва бораца
Чачанског НОП одреда
„Др Драгиша Мишовић“
1941. године

ОД ДАНАС ПА ДО ДАЉЕ НАРЕДБЕ ЦЕО СРЕЗ ЉУБИЋКИ У ОДНОСУ ПРЕМА ОКУПАТОРСКИМ ВЛАСТИМА НАЛАЗИ СЕ У ИЗНИМНОМ — ОПСАДНОМ СТАЊУ, А ОПШТИНЕ: ЉУБИЋКА, МИЛИЋЕБАЧКА, БРЂАНСКА, ПРЕЉИНСКА И МИОКОВАЧКА У РАТНОМ СТАЊУ.

10. септембар 1941.

Чачак

КОМАНДА НЕМАЧКЕ ОРУЖАНЕ СИЛЕ

НАРОДНИ ХЕРОЈИ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ИЗ ЧАЧАНСКОГ КРАЈА

Борци Чачанског одреда:

ТАДИЈА АНДРИЋ
МИЛИДА ВУЧЕТИЋ ТРЕПУША
РАДОВАН ГРКОВИЋ.
ДРАГОМИР ДРАЖЕВИЋ
РАДОМИР ЂУРАКИЋ ЂУРАКА
РАДИСАВ ЈАНИЋИЈЕВИЋ ВОМВА
ПРЕДРАГ ЈЕВТИЋ ШКЕПА
ДУШАН ЈЕЧМЕНИЋ ЈЕЧМЕНИДА
РАДОВАН ЈОВАНОВИЋ
ВОГДАН КАПЕЛАН
МИЛУТИН ЛУКОВИЋ
РАДЕНКО МАНДИЋ
ТИХОМИР МАТИЈЕВИЋ
МИЛОШ МИНИЋ
РАТКО МИТРОВИЋ
ДРАГОСЛАВ МУТАПОВИЋ
ВРАНИСЛАВ ОБРАДОВИЋ ЦАМБО
ДИМИТРИЈЕ ПИСКОВИЋ ТРНАВАЦ
БОЖИДАР БОЖО ТОМИЋ
ВЛАДО ТОМАНОВИЋ
ЈЕЛЕНА ЋЕТКОВИЋ
СРЕДОЈЕ УРОШЕВИЋ

Борци осталих партизанских одреда:

ЧЕДОМИР ЧЕДО ВАСОВИЋ (Пожаревачки одред)
ДУШАН ДУГАЛИЋ (Први шумадијски одред)
ДЕСИМИР ЈОВОВИЋ ЧИЧА (Расински одред)
МИЛОСАВ МИЛОСАВЉЕВИЋ (Ваљевски одред)
МИЛУН МИНИЋ (Тимочки одред)
МИЛИЦА ПАВЛОВИЋ ДАРА (Ваљевски одред)
СВЕТОЗАР ПОПОВИЋ (Прва шумад. бригада)

Чачански народноослободилачки партизански одред „Др Драгиша Мигиовић“ спада међу првоформиране партизанске јединице у Србији и Југославији 1941. године након историјске четвртојулске одлуке Политбироа ЦК КПЈ, на челу са Јосипом Брозом Титом, о оружаном устанку народа и народности Југославије против фашистичких окупатора и домаћих издајника.

Устаничке 1941. године био је међу најбројнијим партизанским одредима у Југославији, а по ватреној моћи заузимао је прво место.

Непрекидно изводећи борбена дејства у току НОР-а и оружане социјалистичке револуције од 1941. до краја 1944. године, Чачански одред је часно извршавао задатке и одлуке генијалног и легендарног врховног команданта народноослободилачке и револуционарне армије Југославије Јосипа Броза Тита. Он је, заједно са осталим партизанским одредима у западној Србији и Шумадији, у сарадњи и са ослоном на оружану борбу Титових партизанских одреда широм наше земље, одиграо историјску улогу у стварању и одбрани слободне територије прве ратне године, када је управо на тлу Југославије нанет први стратегијски пораз Хитлеру у његовом реакционарном и освајачком рату. Уједно, слободна територија у западној Србији и Шумадији 1941. године, са ослобођеним крајевима широм Југославије, имала је многа обележја државе. Ова обележја у најпотпунијем виду изразила су се управо на подручју чачанског округа.

Чачански НОП одред „Др Драгиша Мишовић“ био је и после губитка слободне територије, од 1942. до 1944. године, носилац перманентне партизанске оружане борбе на тлу западне Србије, посебно у чачанском крају, а његови делови у саставу пролетерских бригада — и широм Југославије.

Борци Чачанског НОП одреда су на свом ратном путу, као и борци осталих партизанских јединица, јединица НОВ и ПОЈ, односно Југословенске армије, испољили невиђено и масовно јунаштво и самопрегор, непоколебљиву оданост народима и народностима, радничкој класи и њеној авангарди — Комунистичкој партији Југославије, коју је предводио Јосип Броз Тито. Многи од њих дали су своје животе, највише што су могли, у борби за људску, социјалну и национа-

лпу слободу, за ново друштво, социјалистичко. Њима, као и осталим слободарима наше земље, припада највећа заслуга за стварање, садашњост и будућност наше независне, несврстане и самоуправне Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, братске заједнице њених равноправних народа и народности.

Највише због незаборавних ликова палих бораца Чачанског НОП одреда, дуга према њима и порука које су оставили њихови прерано угасени животи, аутори и издавач су осетили дубоку обавезу и потребу да напишу и објаве ову књигу, књигу о одреду који је био и остаје слободарски и револуционарни понос народа чачанског краја. Нека се никада не забораве јуначки и слободарски јуриши и бојни покличи бораца Чачанског НОП одреда „Др Драгиша Мишовић“ против фашистичких окупатора и домаћих издајника на Кремену, Прокопу, Рапај брду, Караули, Косовском бунару, око Чачка, Горњег Милановца, Крајева, Гуче, Рудника, Пожеге, Ужица, Косјерића, Прањана, Остре, Грабовице, Ручића, Брђанске клисуре, Каблара и других славних места борби, погибија и победа, али и јуначка смрт многих на другим бојним пољима, на партијским и скојевским задацима, на стратиштима, под већалима, у логорима широм Југославије и Европе! Нека се не заборави ни како су борци Чачанског НОП одреда, сврстани у прослављене пролетерске бригаде и јединице НОВЈ, под заставом КПЈ и Јосипа Броза Тита, у ватри борби и револуције, ковали братство и јединство југословенских народа и народности!

Аутори ове књиге, уз сталну подршку издавача, настојали су да што потпуније, савесније, одговорније и рационалније искористе расположиву историјску грађу установа и институција у Чачку, Београду и другим местима, аутентична сведочења учесника НОР-а и објављене књиге које говоре о догађајима, појавама и личностима наше нове историје и да расветле борбени пут прослављеног Чачанског народноослободилачког партизанског одреда „Др Драгиша Мишовић“. У тим својим настојањима аутори су имали безрезервну подршку и пуну помоћ друштвено-политичких организација, нарочито Савеза удружења бораца НОР-а, скупштина општина и свих друштвених снага Чачка, Лучана и Горњег Милановца.

Аутори и издавач посебно истичу пожртвован рад оних који се у овој књизи појављује у улози рецензента, консултаната, уредника, лектора и других бројних сарадника, носилаца „Партизанске споменице 1941“, бораца, јавних и културних радника. Они су корисним саветима, новим подацима, допунама досадашњих сазнања и оценама помогли да се књига појави у овом облику и са оваквом садржином, са изворним порукама које ће напajати нове генерације слободара у напорима да даље изграђују Титову Југославију и да је, ако буде потребно, бране.

Радећи на књизи, аутори су настојали да што доследније, савесније и одговорније остваре основну замисао њене структуре и садржине — да њено тежиште буде презентовање тока, облика, резултата оружане борбе и искустава Чачанског НОП одреда као носиоца оружане социјалистичке револуције, који је своју улогу остваривао у недрима народа, као сам народ, у условима руководеће организа-

торскв и идејно-политичке улоге КПЈ. Желели су, такође, да што јаче и масовније истакну људске ликове, атмосферу међуљудских односа и величину жртвовања за идеале револуције. Све ово посматрано је у оквирима борби снага антихитлеровске коалиције против фашизма, у склопу ослободилачког рата и социјалистичке револуције народа и народности Југославије, са указивањем на јачину и структуру непријатељских формација — немачких и бугарских, али и формација домаћих издајника и контрареволуције.

Аутори су свесни чињенице да ни једна, па ни ова књиганије, нити може да буде, комплетна и свеобухватна у свим својим деловима. Нова историјска документа и нова сазнања показале да у њој има и одређених пропуста и недостатака, и поред тога што се настојало да их, коришћењем расположивих историјских извора, буде што мање. Колико су аутори у томе успели, оцену ће дати читаоци, полазећи, наравно, од чињенице да је ово једна у низу књига које су прилози за проучавање народноослободилачког рата, народноослободилачке борбе и револуције од 1941. до 1945. године у чачанском крају. Дакле, ово је књига о Чачанском НОП одреду, а не о целини НОБ-а у овом делу Србије. Свака добронамерна и аргументована примедба и сугестија, поготову преживелих бораца Чачанског НОП одреда, партијских радника и историчара, добро ће доћи приликом евентуалног обликовања новог издања ове монографије, а нарочито будућим истраживачима и свима који настоје да се поближе упознају са бурним догађајима и појавама наше новије историје и револуционарним токовима у њима.